

CAP27-VALMISTELUN MAASEUTUTYÖRYHMÄ

Maanantai 5.2.2018 klo 13:30-16:00; Messukeskus, Sali 216

Läsnäolijat:

Taina Vesanto, pj, Maa- ja metsätalousministeriö
Sanna Sihvola, varapj, Maa- ja metsätalousministeriö
Laura Jänis, Maa- ja metsätalousministeriö
Juuso Kalliokoski, Maa- ja metsätalousministeriö
Harri Ahlgren, Työ- ja elinkeinoministeriö
Sonja Pyykkönen, Ympäristöministeriö
Raisa Ikonen, Maaseutuvirasto
Reijo Martikainen, Maaseutuvirasto
Teemu Hauhia, Maaseutuverkosto
Ritva Rintapukka, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Risto Poutiainen, Pohjois-Karjalan liitto
Taina Väre, Kuntaliitto
Marko Mäki-Hakola, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
Heikki Huhtanen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
Bjarne Westerlund, SLC
Tauno Linkoranta, Suomen Kylät ry
Hannemari Niemi, Suomen Elinkeino- ja Kehitysyhtiöt SEKES ry / Into Seinäjoki Oy
Eliisa Vesisenaho, Pirkan Helmi ry
Marianne Selkäinaho, siht., Maa- ja metsätalousministeriö
Leena Anttila, siht., Maa- ja metsätalousministeriö

Hilkka Vihinen, pysyvä asiantuntija, Luonnonvarakeskus LUKE
Eero Pehkonen, pysyvä asiantuntija, Maa- ja metsätalousministeriö
Mika Pikkarainen, Työ- ja elinkeinoministeriö

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Taina Vesanto avasi kokouksen klo 13:30. Kokouksen asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja oli hyväksytty kirjallisesti ennen kokousta.

3. CAP –valmistelun tilannekatsaus

Sanna Sihvola kertoi seuraavan CAP27-valmistelun ajankohtaisista asioista. Romanian tavoitteena on saavuttaa pj-kaudellaan neuvoston osittainen yleisnäkemys CAP-suunnitelma-asetuksesta. Parhaillaan käsitellään Euroopan parlamentin muutosesityksiä, joita on yli 7000 kpl. Keskustelu rahoituskehyksistä näyttää jäävän Suomen pj-kaudelle, syksyyn 2019.

4. Kansallinen valmistelu

Ministeri Leppä on järjestänyt CAP27-kiertueen eri puolille Suomea, esillä ovat pääasiassa maatalouteen liittyvät asiat. MMM julkaisee CAP27-esitysten pohjalta Ota kantaa –kyselyn helmikuun aikana. Edellisen työryhmän kokouksen jälkeen on järjestetty työpajat mm. Leader-toiminnasta, osaamisesta ja innovaatioista, yleishyödyllisistä investoinneista, älykkäistä kylistä sekä laajakaista-asioista.

5. Kansalliset painotukset innovaatiopolitiikassa

Mika Pikkarainen/ TEM esitteli innovaatiopolitiikan kansallisia painotuksia. Aiheesta löytyy lisää tietoa osoitteesta www.tem.fi/kestavan-kasvun-agenda

Tutkimusten mukaan talouden kasvusta 2/3 tulee ideoista ja 1/3 parantuneesta koulutuksesta. Kiinteän pääoman osuus on vain vähäinen. Kuluvalla vuosikymmenellä tutkimuksen ja yritysten välinen yhteistyö on heikentynyt Suomessa. Suomen suhteellinen asema pitkän aikavälin kilpailukykyä rakentavien innovaatioinvestointien tekijänä on romahtanut. Tulevaan kehitykseen tulevat vaikuttamaan esim. digitalisaatio ja automatisaatio, paikalliset innovaatiokeskittymät ja –ekosysteemit sekä kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö. paikallisen kehityksen, globaalisten haasteiden ja kehittyvien ekosysteemien systemaattisen kytkennän oivaltaamista tarvitaan yhä enemmän.

Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia seikkoja:

- Miten nykyistä innovaatiopolitiikkaa voisi kytkeä paremmin maaseudulle. Esim. maaseudun yritykset ovat keskimäärin pienempiä kuin yritykset kaupungeissa, mutta monet politiikat suosivat suuria yrityksiä.
- Digitalisaation hyödyntämisen esteenä on puuttuva infrastruktuuri. Suomi on jäänyt laajakaistayhteyksien osalta huomattavasti jälkeen esim. Ruotsista
- Tapa käyttää tilaa on muuttunut, joten kaupungistuminen ei ole ainoa trendi, myös monipaikkaisuus on lisääntynyt. Lisäksi monet asiat, joissa käytetään uusiutuvia luonnonvaroja rakentuvat hajauteuille rakenteille ja niille on Suomessa paljon potentiaalia.
- Maaseutuvaikutusten arviointia pitäisi käyttää enemmän kaikessa politiikassa. MMM ja TEM voisivat tehdä tässä yhteistyötä.
- Maaseudun pienet yritykset ovat usein väliinputoajia, koska niillä ei ole potentiaalia kasvuun. Mikroyrityksiä on mukana tekemässä innovaatioita, mutta ne eivät yleensä saa rahoitusta. Lisäksi isot yritykset ostavat pienet start-up –yritykset, joissa innovaatiot on tehty.
- Tuote- ja palveluinnovaatioita on kehitetty myös maaseuturahaston investointituella. Maaseutuyrityksissä tehdään usein kokemukseen perustuvia innovaatioita.
- Myös Leader-toimintatapa tarjoaa osallisuus-, kehittämis- ja innovaatioalustan, ml. PPP ja kv-yhteistyö. Pienimuotoinen toiminta on usein joustavaa ja ketterää.
- Suurin osa innovaatioista syntyy asiakkaiden palautteen perusteella ja ne ovat siten käyttäjälähtöisiä. On hyvä, että on olemassa erityyppisiä välineitä. Esim. Itä- ja Pohjois-Suomen yritykset eivät ole olleet kovin aktiivisia Business Finlandin tukien hakijoina. Myös pienemmille yrityksille on tilaa.
- Itä- ja Pohjois-Suomessa on pohdittu erikoistumisen alueita käynnissä olevassa komission Elinkeinot murroksessa –hankkeessa sekä Älykkään erikoistumisen strategian hyödyntämistä.

6. Tarveanalyysi ja SWOT-työpaja

Hilkka Vihinen/ LUKE alusti SWOT-analyysin laatimisen perusteista ja mitä SWOT-nelikentän eri osilla (vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet, uhat) on tarkoitus tuoda esiin. Sen jälkeen pidettiin noin tunnin mittainen työpaja, jossa työryhmän jäsenet työstivät erityistavoitteen 2.8. (Työllisyyden kasvun, sosiaalisen osallisuuden ja paikallisen kehittämisen edistäminen maaseutualueilla) tarveanalyysistä laaditun luonnoksen

SWOT-nelikenttää jakaantuneena nelikentän eri osien mukaisiin ryhmiin. Ryhmien tuottamat ehdotukset kirjattiin ja ne lisätään kokouksen jälkeen osaksi SWOT-analyysia. Seuraavassa kokouksessa käsitellään tarve-analyysia tarkemmin.

7. Leader-ryhmien valintamenettely

Laura jänis/ MMM alusti Leader-ryhmien valintamenettelyn valmisteluprosessin vaihtoehtoista, mahdollisesta aikataulusta ja paikallisen kehittämisstrategian valintakriteereistä. Leader-hakua varten on tarkoitus valmistella ohjekirjeluonnos työryhmän seuraavaan kokoukseen mennessä. Tuleva hakuprosessi riippuu siitä, toteutetaanko Suomessa seuraavalla rahastokaudella CLLD:tä eli monirahastoista Leader-toimintaa eli rahoitetaanko paikallisia toimintaryhmiä myös rakennerahastoista. Koska asia on uusi, ei toistaiseksi ole selvää, milloin ja missä ratkaisu tästä tehdään.

Toinen ratkaistava asia on LEADER-ryhmien toiminta-alueiden määrittely, mm. miten määrittely tehdään, asetetaanko toiminta-alueen asukasmäärälle reunaehdoja ja voiko Leader-ryhmä toimia kokonaisen maakunnan alueella. Lisäksi pitäisi miettiä ratkaisuja mahdollisen vähenevän rahoituksen tilanteessa.

Asiasta käytiin vilkas keskustelu. Monirahastoista Leader-toimintaa kannatettiin laajasti. Esim. Leader-yhteistyöstä maaseuturahaston ja EMKR:n välillä on jo hyviä kokemuksia. Toisaalta hakumenettelyn ja tietojärjestelmien yhteensovitusta pidettiin haastavana. Todettiin kuitenkin, että monirahastaisen Leader-toiminnan lähtökohtana pitäisi olla alueiden ja toimijoiden tarpeet eikä järjestelmien vaikeudet. Toivottiin myös maaseutualueen ja asukasmäärien yhteistä määrittelyä, ja maakuntarajoja rikkovia Leader-alueita. Todettiin kuitenkin, että Leader-alueiden määrittely on syytä tehdä edelleen alueilla.

Leader-ryhmien edustaja nosti esille ryhmien pienet resurssit. Olisi hyvä, jos rahoitus jakautuisi Leader-ryhmille hieman tasaisemmin, vaihteluväliä suurimman ja pienimmän rahoituksen saavien ryhmien välillä tulisi pienentää. Kuluvalle ohjelmakaudella vaihteluväli on ollut suurempi kuin koskaan aikaisemmin. MMM:n edustaja vastasi, että Leader-ryhmien resurssien mitoituksessa on haluttu painottaa ensisijaisesti ryhmien strategioiden laatua. Leader-ryhmät voisivat käyttää enemmän yhteistä henkilöstöä siihen sopivissa tehtävissä, kuten kirjanpidossa ja viestinnässä. Leader-ryhmien välisestä yhteistyöstä järjestetään työpaja 15.3.

8. Muut asiat

- Valmistelun ohjeistus alueille

Sanna Sihvola kertoi, että MMM on lähettämässä seuraavalla viikolla ELY-keskuksille kirjeen, jossa ohjeistetaan seuraavan rahastokauden alueellisesta valmistelusta. ELY-keskuksia pyydetään kokoamaan yhteistyössä kunkin alueen omia painopisteitä ja toimittamaan ne MMM:ään 15.4.2019 mennessä.

9. Seuraavat kokoukset

Seuraavat kokoukset pidetään 9.4.2019 ja 15.5.2019

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16:10.